

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

2022 m. gruodžio 1 d. Nr. 4D-2022/1-1061
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau ir citatose vadinama – Inspekcija) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjos 2022 m. gegužės 13 d. skundą (kitus kreipimusis).

2. Pareiškėja Seimo kontrolierei adresuotame skunde, be kitos informacijos, nurodo:

2.1. „[...] Inspekcija, pateikdama atsakymą į mūsų 2022 gegužės 13 d. skundą, niekaip nepasisakė dėl <...> g. naujos atkarpos tiesimo/įrengimo. Atsakyme pateiktos išvados tik dėl esamos <...> g. atkarpos kapitalinio remonto teisėtumo „paprastojo remonto aprašo“ kontekste. Galimai išvadų turinį įtakojo Trakų rajono savivaldybės pateikta informacija. Manome, kad Trakų rajono savivaldybė, atsakymuose prižiūrinčioms institucijoms, klaidina specialistus pateikdama nepilną informaciją, šiuo atveju nutylimą apie tai, kad ruošiamasi ne tik remontuoti esamą gatvės atkarpą, bet ir planuojama tiesti naują gatvės dalį“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] Inspekciją nagrinėjo mūsų skundą ir pateikė atsakymą praėjus daugiau nei 112 dienų. Skundas nagrinėjimui buvo perduodamas keturiems specialistams, iš kurių nei vienas neatvyko į vietą“;

2.3. „[...] Inspekcijos atsakyme pateiktos išvados dėl dviejų skirtingų ir niekaip tarpusavyje nesusietų skundų, to pasėkoje pateikiama neaiški ir klaidinanti informacija“;

2.4. „Atsakymas, kuris priskiriamas kitam skundui, išties pribloškiantis: persiųsta nagrinėti į Nacionalinę žemės tarnybą [prie Žemės ūkio ministerijos] pagal kompetencijas“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

3. Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjos skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Inspekciją.

4. Iš Inspekcijos pateiktos informacijos nustatyta:

4.1. „Inspekcijoje asmenų prašymai, skundai ir pranešimai nagrinėjami vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymu (toliau – Priežiūros įstatymu); Lietuvos Respublikos statybos įstatymu (toliau – Statybos įstatymas); Lietuvos

Respublikos viešojo administravimo įstatymu (toliau – Administravimo įstatymas); ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis, patvirtintomis Vyriausybės 2007-08-22 Nr. 875.

Inspekcija statybos valstybinę priežiūrą vykdo pagal Priežiūros įstatymo 8 straipsnyje nustatytą kompetenciją. Priežiūros įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad statybos valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija, o 8 straipsnio 2 dalyje nurodytas baigtinis Inspekcijos funkcijų sąrašas.“

4.2. Inspekcijoje:

4.2.1. „2022-05-13 „Pasitikėjimo linija“ gautas ir registruotas Pareiškėjos [...] pranešimas reg. Nr. PLI-264 [...]“ dėl neteisėtų statybų <...>, Lentvario seniūnijoje (toliau ir citatose vadinama – pranešimas Nr. PLI-264);

4.2.2. „2022-05-13 „Pasitikėjimo linija“ (autoatsakiklis) gautas ir registruotas [...] anonimo pranešimas reg. Nr. PLI-263 [...]. Garsiniame pranešime nurodoma, kad: „<...>, Lentvario sen., valstybės žemės plote, kuris nėra perduotas savivaldybei pradėti naujos gatvės tiesimo darbai. Jie vykdomi be statybos leidimo, be projekto, nėra įnešta į Infostatyba. Mano telefono numeris papildomai informacijai [...]“ (toliau ir citatose vadinama – pranešimas Nr. PLI-263);

4.2.3. 2022-05-13 el. laišku gautas ir tą pačią dieną registruotas Pareiškėjos skundas reg. Nr. 3D-1310 [...] „Dėl naujos gatvės atkarpos tiesimo <...>, Lentvario sen.“ (toliau ir citatose vadinama – skundas Nr. 3D-1310), kuriame, be kitos informacijos, nurodyta: „2022-05-13 <...>., Lentvario seniūnijoje, <...> gatvėje, valstybei priklausančiame žemės sklype, kuris yra NŽT žinioje ir nėra perduotas Savivaldybei [...]. Šioje teritorijoje UAB „A“ pradėjo naujos gatvės atkarpos tiesimo darbus, kurie yra vykdomi be projekto, be statybos leidimo, jokie duomenys apie vykdomus darbus nėra įkelti į infostatyba.lt ir nesuderinti su institucijomis, kas privaloma pagal LR įstatymus. Prašome sustabdyti neteisėtus darbus.“

4.2.4. 2022-06-17 gautas ir užregistruotas (reg. Nr. 3D-1748) Pareiškėjos el. laiškas (toliau ir citatose vadinama – prašymas Nr. 3D-1748), kuriame buvo prašoma pateikti Inspekcijos parengtą atsakymą į Pareiškėjos pranešimą Nr. PLI-264.

Minėtu el. laišku Inspekcijai taip pat buvo pateiktas Pareiškėjos 2022-06-15 skundas „Dėl Inspekcijos atsakymo Nr. 2D-11026“, kuriame, be kitos informacijos, Pareiškėja nurodė:

„Nesutinkame su [...] pateiktomis išvadomis. Aiškiai matosi, kad vykdydamas tyrimą, savo pareigas atliko atmestinais, nesigilindamas, neatliko jam paskirtų funkcijų. Toks pareigūno elgesys gali būti traktuojamas, kaip Tarnybos pareigų neatlikimas, kas užtraukia atsakomybę pagal LR BK 229 str.. Kitą vertus neatmetini korupcijos požymių turintis veiksmai.

Tai, kad savavališkus gatvės (kelio) tiesimo darbus pareigūnas pavadino „žemės darbais“ neatlaiko jokios kritikos. [...] gatvė (kelias) yra inžinerinis statinys, jo įrengimui reikalingas statybų leidimas bei projektas, taip pat vykdyti įvairius darbus kelio juostoje ar kelio apsaugos zonoje galima tik suderinus tai su žemės savininkais ir kelio savininku (valdytoju) bei gavus jų leidimą.

[...] atkarpoje nuo <...> g. iki <...> sklypo, sustatyti būsimos kelio riboženkliai ir pradėtas augalinio grunto išėmimas, ruošiantis keisti pagrindo sluoksnius ir dangas. [...].

[...]. Šiuo metu, savavališkai, neturint statybų leidimo, projekto, nepateikiant duomenų į Infostatyba, nesuderinus su gatvės savininku (Trakų rajono savivaldybė), nesuderinus su žemės savininku (žemę patikėjimo teise valdoma NŽT), nesuderinus su kitomis valstybinėmis institucijomis, nesuderinus su ESO [...] yra nutiesta dalis <...> gatvės [...] ir <...> gatvės atkarpa [...]. Taip pat ruošiamasi tiesti naują atkarpą (sužymėta riboženkliais, nuimtas augalinio grunto sluoksnis, iškirsti medžiai, šiuo metu darbus sustabdė aplinkosauga) [...], šioje atkarpoje nėra kelio, nei fiziškai, nei pagal detaliuosius planus.

Prašome nuodugnai ištirti pareigūno pateikusių išvadas veiksmus, taip pat prašome [...] ištirti savavališkų statybų atvejį.“

4.2.5. „2022-06-23 gautas paklausimas „Dėl negauto atsakymo <...>, Lentvario sen., Trakų r. sav.“, reg. Nr. 1D-13250 [...]“ (toliau ir citatose vadinama – skundas Nr. 1D-13250), kuriame Pareiškėja prašė informuoti: „[...] ar gausime atsakymą pagal pateiktą raštą“;

4.3. „[...] anonimas, pateikęs pranešimą Nr. PLI-263, vėliau skambino ir domėjosi abiejų pranešimų (t. y. pranešimo Nr. PLI-264 ir pranešimo PLI-263) nagrinėjimo eiga nes minėtų pranešimų teikėjai yra sutuoktiniai, todėl pranešimai buvo apjungti ir nagrinėjami bendrai.“

4.4. Į Pareiškėjos (jos sutuoktinio) pateiktus pranešimą Nr. PLI-263, pranešimą Nr. PLI-264, skundą Nr. 3D-1310, prašymą Nr. 3D-1748 ir skundą Nr. 1D-13250 Inspekcijos Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentas (toliau – Departamentas) atsakė 2022-09-02 raštu Nr. 2D-15984 (toliau vadinama – 2022-09-02 raštas), kuriame nurodyta (informacija pateikta pagrindžiant teisės aktų nuostatomis):

4.4.1. „Dėl <...> negavome atsakymo į PLI-264, kuris yra išnagrinėtas 2022.06.06 gal galite atsiųsti? <...>“.

„Informuojame, kad pranešimas Nr. PLI-264 ir Nr. PLI-263 susieti, kadangi nagrinėjamas tas pats klausimas, todėl užduoties rezultatuose įrašyta „Susipažinau. Susieta su užduotimi PLI-263“.

„[...] Departamentas išnagrinėjo visus pateiktus pranešimus Nr. PLI-264 ir Nr. PLI-263 bei skundus ir susipažino su pateiktais dokumentais.“

4.4.2. „Siekdamas objektyviai įvertinti nurodytas aplinkybes dėl <...> tiesimo darbų raštu kreipėsi [2022-07-07 raštas Nr. PLI2-657] į Trakų rajono savivaldybės administraciją dėl tarnybinės pagalbos. 2022-07-21 Trakų rajono savivaldybės administracija raštu Nr. AP3E-2512 [...] informavo, kad Trakų rajono savivaldybės tarybos 2021-12-09 sprendimu Nr. S1E-188 „Dėl Trakų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. balandžio 2 d. sprendimo Nr. S1-39 „Dėl Trakų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašo patvirtinimo“ tikslinimo, <...>, buvo įtraukta į Trakų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašą. Gyventojų prašymu nuspręsta atlikti <...> gatvės remontą, I etapu įrengiant tik gatvės sankasą. Parengtas <...> g. (Nr. LSV138) Račkūnų k., Lentvario sen., Trakų raj. sav. kapitalinio remonto aprašas (toliau – Aprašas). Remiantis STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, 21.2 punktu, bei UAB „B“ parengtu <...> g. (Nr. LSV138) <...>, Lentvario sen., Trakų raj. sav. kapitalinio remonto aprašu, <...> g. priskirta prie II grupės nesudėtingų statinių. Bendrosios ekspertizės įvertinimo rezultatais, minėtas projektas atitinka LR įstatymų ir teisės aktų, normatyvinių techninių dokumentų reikalavimus. Kadangi statinių kapitalinio remonto aprašo nėra būtinybės viešinti, su aprašu buvo duota galimybė susipažinti suinteresuotiems asmenims. Pastabų bei pasiūlymų nesulaukta.“

„Susipažinus su Apraše esančiais duomenimis nustatyta, kad Aprašas parengtas remiantis Trakų rajono savivaldybės administracijos patvirtinta projektavimo užduotimi. Projektuojamas II gr. nesudėtingo statinio kapitalinis remontas, gatvės atkarpos ilgis apie 0,329 km, važiuojamosios dalies plotis apie 4,5 m, 1 eismo juosta [...].“

„[...] 2021-12-06 UAB „C“ bendrosios ekspertizės akte Nr. 21/138-O-2 dėl Aprašo pateiktas projekto įvertinimas, kad atitinka Reglamento (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinio reikalavimus, privalomųjų projekto rengimo dokumentų, kitų Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus.“

4.4.3. „[...] vykdomi <...> gatvės statybos darbai kuriais, pagal tai kelio kategorijai reglamentu nustatytus reikalavimus atstatomi ar sustiprinami kelio konstrukciniai elementai, statybos darbai atitinka KTR 1.01:2008 [Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, 2008-01-09 patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu Nr. D1-11/3-3] 1 priedo 4 straipsnyje apibrėžtą kelio kapitalinio remonto statybos rūšį.“

„[...] Vadovaujantis Statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4 punktu ir STR 1.05.01:2017 [Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-12-12 įsakymu Nr. D1-878] 3 priedo 3.1 punktu – <...> gatvės kapitalinio remonto darbams, statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas, nes teisės aktai nenumato reikalavimo gauti statybą leidžiantį dokumentą II grupės nesudėtingo (inžinierinio) statinio kapitalinio remonto darbams.

Vadovaujantis Statybos įstatymo 24 straipsnio 3 dalimi, kuri numato, kad statinio projektą privaloma parengti, kai numatomiems darbams privaloma gauti statybą leidžiantį dokumentą ir visais atvejais, kai numatomi daugiabučių namų ar viešųjų pastatų kapitalinio remonto darbai, dėl kurių projektus parengti privaloma ir kai nereikia gauti statybą leidžiančio dokumento, Gatvės kapitaliniam remontui rengti projektą neprivaloma.“

4.4.4. „Pasisakydami dėl galimo neteisėto valstybinės žemės naudojimo, vykdant <...> gatvės statybos darbus, negavus Nacionalinė žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NŽT) sutikimo, informuojame, kad Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms.

Žemės naudojimo valstybinę kontrolę, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 32 straipsnio 3 dalies 9 punktu ir 36 straipsnio 1 dalimi, Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 244 (toliau – Nuostatai) ir Žemės naudojimo valstybinės kontrolės organizavimo ir vykdymo, administracinių teisės pažeidimų bylų nagrinėjimo taisyklėmis, patvirtintomis Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2014 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1P-(1.3.)- 499, organizuoja ir vykdo NŽT.

Departamentas, vadovaudamasis aukščiau nurodytomis teisės aktų nuostatomis, 2022-06-15 raštu Nr. 2D-11026 perdavė pranešimą nagrinėti pagal kompetenciją Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Trakų rajono skyriui.“

4.4.5. „[...] dėl galimų gatvės naudojimo ar tvarkymo pažeidimų, informuojame, kad Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punktas savarankiškosios savivaldybių funkcijoms priskiria savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymą, tiesimą ir saugaus eismo organizavimą.

Atsižvelgiant į visus išvardintus faktus, kad gatvės tiesimui nereikia rengti nei statinio projekto, nei gauti statybą leidžiančio dokumento bei, kad darbai vykdomi turint Aprašą, Inspekcijos Departamentas neturi pagrindo stabdyti gatvės tiesimo darbus.“

4.4.6. „Priežiūros įstatymo 251 straipsnio 1 dalies 10 punktas numato, kad skundai, pateikti pagal kompetenciją, nenagrinėjami, jei skundas paduotas dėl pažeidimų vykdant statybą, kai statybos darbams nereikia rengti nei statinio projekto, nei gauti statybą leidžiančio dokumento, išskyrus atvejus, kai: [...] rašytinį sutikimą dėl statybos privaloma gauti iš valstybinės žemės patikėtinio, kai statyba vykdoma valstybinėje žemėje (išskyrus atvejus, kai skundas paduotas dėl inžinerinių statinių – užtvaros (tvoros, aptvaro, diendaržio, voljero), atraminės sienelės, liepto ir plokščio horizontalaus inžinerinio statinio – dėl kurių skundus nagrinėja žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdančios viešojo administravimo subjektas (tokiu atveju skundas persiunčiamas nagrinėti pagal kompetenciją).

Atsakant į klausimus dėl galimų gatvės naudojimo ar tvarkymo pažeidimų, informuojame, kad Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punktas savarankiškosios savivaldybių funkcijoms priskiria savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymą, tiesimą ir saugaus eismo organizavimą.

Atsižvelgiant į visus išvardintus faktus, kad gatvės tiesimui nereikia rengti nei statinio projekto, nei gauti statybą leidžiančio dokumento bei, kad darbai vykdomi turint Aprašą, Inspekcijos Departamentas neturi pagrindo stabdyti gatvės tiesimo darbus.

Priežiūros įstatymo 251 straipsnio 3 dalis numato, kad jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės paaiškėja pradėjus nagrinėti skundą, skundo nagrinėjimo procedūra nutraukiama.

Vadovaujantis aukščiau išdėstytais Priežiūros įstatymo 251 straipsnio 1 dalies 10 punktu ir 3 dalimi, nagrinėjimą nutraukiame.“

4.4.7. „Atsiprašome, kad dėl didelio darbo krūvio ir žmoniškųjų išteklių trūkumo pranešimai į Jūsų raštą pateikiame nesilaikydami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytą terminų.“

4.4.8. „Šis sprendimas gali būti skundžiamas: per 1 mėnesį nuo sprendimo gavimo dienos Lietuvos administracinių ginčų komisijai, Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo ir Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka; per 6

mėnesius nuo sprendimo gavimo dienos Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo ir Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka.“

„Inspekcijos [Departamento] 2022-09-02 rašte išvada pateikta tik dėl <...> gatvės <...>, Lentvario sen.“

4.5. Inspekcijoje 2022-05-26 buvo gautas Pareiškėjos 2022-05-23 pranešimas (reg. Nr. 3D-1426) (toliau vadinama – pranešimas Nr. 3D-1426), kuriame buvo nurodyta: „<...> gatvėje ties <...> sklypu <...>? kaimas, Lentvario seniūnija, yra vykdomi gatvės tiesimo darbai. [...] žemė nėra perduota Trakų raj. savivaldybei [...]. Prašome išsiaiškinti, ar statytojas turėjo teisę savavališkai tiesti gatvę nesuderinus, neturint projekto. Mūsų duomenimis darbai buvo vykdomi ne Trakų raj. savivaldybės užsakymu.“

Inspekcijos Departamentas 2022-06-15 raštu Nr. 2D-11026 „Dėl Jūsų pranešimo <...> ties <...> sklypu <...>, Lentvario sen., Trakų r.“ informavo Pareiškėją (raštas pateiktas ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Trakų rajono skyriui), kad išnagrinėjus pranešimą Nr. 3D-1426, nustatyta, jog yra vykdomi „žemės darbai“, kad vadovaujantis teisės aktų nuostatomis (nurodė konkrečias nuostatas) žemės naudojimo valstybinę kontrolę vykdo Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, todėl pranešimas Nr. 3D-1426 persiunčiamas nagrinėti pagal kompetenciją Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Trakų rajono skyriui.

4.6. „Atsakymas [pateiktas Inspekcijos Departamento 2022-09-02 raštu] Pareiškėjai pateiktas nesilaikant teisės aktuose nustatytų terminų dėl didelio darbo krūvio ir žmoniškųjų išteklių trūkumo. Vasaros metu daug specialistų atostogavo [...], daug darbuotojų išėjo iš darbo, buvo sukurti pavadavimai, prioritetinių užduočių vykdymas (prokuratūra, policija), teismų posėdžiai ir kt.“

„Raštas dėl skundo nagrinėjimo termino pratęsimo Pareiškėjai nebuvo išsiųstas. Apie skundo nagrinėjimo eigą telefonu buvo nuolat teikiama informacija [...] Pareiškėjos sutuoktiniui, t. y. tokiu būdu koku ir buvo jo pateiktas pranešimas, t. y. telefonu.“

4.7. „Dėl teiginio, kad Inspekcijos specialistai „neatvyko į vietą“, pažymime, kad statybos patikrinimas nebuvo planuojamas, pranešimai apie planuojamus patikrinimus taip pat nebuvo siųsti, todėl patikrinimas vietoje ir nebuvo vykdomas. Pažymime, kad pranešimai Nr. PLI-264 ir Nr. PLI-263 gauti „Pasitikėjimo linija“, todėl nagrinėjami vadovaujantis „Pasitikėjimo linijos“ nuostatais (toliau – Nuostatai). Pagal Nuostatų 14 punktą, pranešimą apie savavališką statybą Inspekcija nagrinėja tuo atveju, kai jis atitinka šių Nuostatų 10 punkte keliamus reikalavimus ir Pasitikėjimo linijos paskirtį, nurodytą Nuostatų 4 punkte.

Nuostatų 18 punkte nurodyta, kad nagrinėjant šių Nuostatų 14 punkte nurodytą pranešimą dėl savavališkos statybos, atsakingas Inspekcijos tarnautojas privalo naudodamasis Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacine sistema „Infostatyba“ patikrinti (nesant galimybės patikrinti naudojantis šia sistema – kreiptis į atitinkamą savivaldybės administraciją), ar dėl pranešime nurodytos statybos yra išduotas statybą leidžiantis dokumentas. Jeigu šis dokumentas išduotas, pranešime nurodytos aplinkybės vietoje netikrinamos, o pranešimo nagrinėjimas nutraukiamas.

Patikrinus [...] IS „Infostatyba“ duomenis, nustatyta, kad leidimas statybai pranešime nurodytais adresais nėra išduotas.

Departamentas siekdamas objektyviai įvertinti skunde nurodytas aplinkybes dėl <...> gatvės <...> tiesimo darbų 2022-07-07 raštu Nr. PLI2-657 [...] kreipėsi į Trakų rajono savivaldybės administraciją dėl tarnybinės pagalbos [Trakų rajono savivaldybės administracijos 2022-07-21 raštu Nr. AP3E-2512 pateikta informacija nurodyta pažymos 4.4.2 papunktyje].

Gavus [...] informaciją, Departamentas patikrinimo neorganizavo.

Pažymime, kad vadovaujantis Administravimo įstatymo 27 str., viešojo administravimo subjektas, pradėjęs administracinę procedūrą, prireikus gali faktinius duomenis patikrinti vietoje. [...].“

4.8. „Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – Aukščiausiasis Teismas), išnagrinėjęs civilinę bylą Nr. e3K-3-7-1075/2022 pasisakė dėl savavališkos statybos aiškinimo ir taikymo Ajerų

gatvei faktiškai egzistavus dar iki statybos darbų, kurie Inspekcijos, kaip valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos, konstatuoti kaip savavališka statyba.

Aukščiausiasis Teismas sprenddamas, ar Statytojas 2018 m. vykdė naujo statinio statybą, kaip tai nurodyta Inspekcijos Privalomajame nurodyme, konstatavo, kad „dar iki statybos darbų, kurie valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos konstatuoti kaip savavališka statyba, gatvei faktiškai egzistavus kaip pastatytam (sukurtam) turtiniam vienetai (nuosavybės teisės objektui naujo daikto pagaminimo (naujo statinio pastatymo) būdu) ir nesant įrodymų, kad šis turto vienetas yra neteisėtas, nėra pagrindo 2018 m. Statytojo atliktus statybos darbus vertinti kaip naujo statinio statybą, taigi ir kaip savavališką statybą“.

Aukščiausiojo teismo nutartyje konstatuota, kad remiantis Statybos įstatymo 2 straipsnio 53 punktu, statinio kapitalinis remontas – statyba, kurios tikslas – pertvarkyti statinį: pakeisti statinio laikančiąsias konstrukcijas, nekeičiant statinio išorės matmenų (ilgio, pločio, aukščio ir pan.). Patikrinimo akte užfiksuota gatvė su žvyro dangą, nors ir neįregistruota Nekilnojamojo turto registre, egzistavo, todėl vietoj žvyro dangos įrengus asfalto dangą ir nekeičiant su žvyro dangą buvusios gatvės pločio, ilgio ir pan. buvo atliktas gatvės kapitalinis remontas, t. y. esamos gatvės laikančiosios konstrukcijos pakeitimas. Tokie darbai atitinka Statybos įstatymo 2 straipsnio 53 punkte apibrėžtą kapitalinio remonto statybos rūšį. Statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodyti atvejai, kai yra reikalingi statybą leidžiantys dokumentai, atliekant statinio kapitalinius remonto darbus. Jame nėra nurodyta nė vieno atvejo, kada reikėtų gauti statybą leidžiantį dokumentą atliekant inžinerinio statinio kapitalinio remonto darbus, todėl Ajerų gatvėje atliktiems darbams statybą leidžiantis dokumentas nebuvo reikalingas.

Statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, 2016-10-27 patvirtinto Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-713 (toliau – STR 1.01.03:2017) 3 lentelėje 1.1. eilutė – DS kategorijos gatves priskiria II grupės nesudėtingiems statiniams.

Kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, 2008-01-09 patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu Nr. D1-11/3-3 (toliau – KTR 1.01:2008) 1 priedas „Automobilių kelių tiesimo bei tiltų ir viadukų statybos rūšys“ apibrėžia kelių statybos rūšis.

KTR 1.01:2008 1 priedo 4 straipsnis nustato, kad kelio kapitalinis remontas – statybos rūšis, kai pagal tai kelio kategorijai reglamentu nustatytus reikalavimus: visiškai atstatomi ar sustiprinami kelio konstrukciniai elementai kartu su visais kelio kompleksui priklausančiais statiniais, įrenginiais ar juos įrengiant naujai; iki 30 % keičiama kelio trasa plane, didinant horizontaliųjų kelio kreivių spindulius ar atliekant vietinius jo ištiesinimo darbus papildomai skirtame žemės sklype.

Vadovaujantis formuojama teismų praktika ir teisės aktais priimtas sprendimas, kad <...> g., kurios registracijos Nr. <...> yra faktiškai egzistavusi kaip pastatytas (sukurtas) turtinis vienetas (nuosavybės teisės objektui naujo daikto pagaminimo (naujo statinio pastatymo) būdu) ir nesant įrodymų, kad šis turto vienetas yra neteisėtas ir pagal Apraše nurodytus statybos darbus suplanuoti ir I etapu vykdomi esamos <...> gatvės kapitalinio remonto darbai, ne naujos gatvės statyba.

Statybos įstatymo 27 straipsnio „Statybą leidžiantys dokumentai“ 1 dalies 4 punktą numato, kad leidimas atlikti statinio kapitalinį remontą – ypatingojo ir neypatingojo daugiabučio namo, viešojo pastato kapitaliniam remontui (išskyrus krašto apsaugos tikslams skirtose teritorijose remontuojamą neypatingąjį statinį), atliekamam mieste, konservacinio prioriteto ar kompleksinėje saugomoje teritorijoje, aplinkos ministro nustatytais atvejais – kitoje teritorijoje, kai keičiama pastato išvaizda, taip pat kai atliekant šių pastatų kapitalinį remontą įrengiamos, pertvarkomos, išmontuojamos pastato dujų, šildymo ar elektros bendrosios inžinerinės sistemos, išskyrus atvejus, kai būtina skubiai atlikti statybos darbus, reikalingus avarijos grėsmei, jos ar stichinės nelaimės padariniams pašalinti; kultūros paveldo statinio kapitaliniam remontui; statinio kapitaliniam remontui, kai keičiama statinio ar patalpų paskirtis (išskyrus krašto apsaugos tikslams skirtose teritorijose remontuojamą neypatingąjį ir nesudėtingąjį statinį); ypatingojo ir neypatingojo daugiabučio namo, viešojo pastato, nesudėtingojo statinio kapitaliniam remontui kultūros paveldo objekto teritorijoje arba kultūros paveldo vietovėje kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatytais atvejais.

Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-12-12 įsakymu Nr. D1-878 (toliau – STR 1.05.01:2017), 3 priedo 3.1 ir 3.2 punktuose nurodyta, kad be Statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytų atvejų, leidimas atlikti statinio kapitalinį remontą privalomas: atliekant ypatingojo ir neypatingojo daugiabučio namo, viešojo pastato, nesudėtingojo pastato kapitalinį remontą kultūros paveldo objekto teritorijoje arba kultūros paveldo vietovėje, – kai keičiama pastato išvaizda, išskyrus atvejus, kai būtina skubiai atlikti statybos darbus, reikalingus avarijos grėsmei, jos ar stichinės nelaimės padariniams pašalinti; atliekant nesudėtingojo pastato kapitalinio remonto darbus, kai keičiama pastato kategorija į neypatingąjį pastatą ar ypatingąjį pastatą.

Vadovaujantis Statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4 punktu ir STR 1.05.01:2017 3 priedo 3.1 punktu – įvertinus visas skunde ir rašte nurodytas aplinkybes (3.8 p.), <...> gatvės kapitalinio remonto darbams, statybą leidžiantis dokumentas neprivalomas, nes teisės aktai nenumato reikalavimo gauti statybą leidžiantį dokumentą II grupės nesudėtingo (inžinierinio) statinio kapitalinio remonto darbams.

Vadovaujantis Statybos įstatymo 24 straipsnio 3 dalimi, kuri numato, kad statinio projektą privaloma parengti, kai numatomiems darbams privaloma gauti statybą leidžiantį dokumentą ir visais atvejais, kai numatomi daugiabučių namų ar viešųjų pastatų kapitalinio remonto darbai, dėl kurių projektus parengti privaloma ir kai nereikia gauti statybą leidžiančio dokumento, Gatvės kapitaliniam remontui rengti projektą neprivaloma.

Pasisakydami dėl galimo neteisėto valstybinės žemės naudojimo, vykdant <...> gatvės statybos darbus, negavus Nacionalinė žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos sutikimo, informuojame, kad Lietuvos Respublikos kelių įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms.

Informuojame, kad Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 32 punktas savarankiškosios savivaldybių funkcijoms priskiria savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymą, tiesimą ir saugaus eismo organizavimą.

Atsižvelgiant į visus išvardintus faktus, kad gatvės tiesimui nereikia rengti nei statinio projekto, nei gauti statybą leidžiančio dokumento bei, kad darbai vykdomi turint Aprašą, Inspekcijos Departamentas pažeidimų teisės aktams nenustatė.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos įstatymai

5.1. Seimo kontrolierių įstatyme reglamentuojama:

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

5.2. Viešojo administravimo įstatyme reglamentuojama:

10 straipsnis – „4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. 5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: [...]; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; [...].“

5.3. *Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme* (toliau vadinama – Priežiūros įstatymo) reglamentuojama:

25 *straipsnis* – „1. Jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, skundai išnagrinėjami ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos gavimo dienos. 2. Dėl objektyvių priežasčių šio straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas gali būti pratęsiamas iki 20 darbo dienų, apie tai per 5 darbo dienas nuo termino pratęsimo raštu informuojant skundą pateikusį asmenį ir nurodant termino pratęsimo priežastis.“

5.4. *Administracinių bylų teisenos įstatyme* reglamentuojama:

3 *straipsnis* – „1. Administracinis teismas sprendžia viešojo administravimo srities ginčus.“

6. Kiti teisės aktai

6.1. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. įsakymu Nr. 876 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“* (toliau vadinama – Taisyklės), reglamentuojama:

„36. Jei priimant ar priėmus asmens prašymą ar skundą, adresuotą vienai institucijai, paaiškėja, kad prašyme ar skunde nurodyti klausimai yra priskirtini ir kitų institucijų kompetencijai, prašymą ar skundą gavusi institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją [...]. Kitos institucijos, gavusios persiustą asmens prašymą ar skundą, jį nagrinėja pagal savo kompetenciją ir atsako asmeniui, pridėdamos atsakymo kopiją prašymą ar skundą persiuntusiai institucijai.“

6.2. *Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos pasitikėjimo linijos nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. rugpjūčio 29 d. įsakymu Nr. IV-105 „Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos pasitikėjimo linijos nuostatų patvirtinimo“* (redakcija, galiojusi nuo 2021-07-08 iki 2022-06-15) (toliau vadinamai – Nuostatai), reglamentuojama:

6.2.1. „4. Pasitikėjimo linija skirta pateikti pranešimus apie: 4.1. savavališkai, neturint statybą leidžiančio dokumento, vykdomą naujų ypatingųjų ir neypatingųjų statinių statybą arba šių statinių rekonstravimą; [...]; 4.1.7. valstybinėje žemėje; [...]; 4.2. statomo statinio avariją ar jos grėsmę; 4.3. galimai su korupcija susijusius Inspekcijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto (toliau – tarnautojai) veiksmus, neveikimą ar netinkamą pareigų vykdymą“;

6.2.2. „10. Teikiant pranešimą apie savavališkas statybas, statomo statinio avariją ar jos grėsmę, turi būti nurodyta: 10.1. konkretus skundžiamas veiksmas, jį pagrindžiančios aplinkybės; 10.2. statybos adresas ir kiti duomenys, kurie padėtų identifikuoti statybos vietą“;

6.2.3. „14. Pranešimą apie savavališką statybą Inspekcija nagrinėja tuo atveju, kai jis atitinka šių Nuostatų 10 punkte keliamus reikalavimus ir Pasitikėjimo linijos paskirtį, nurodytą Nuostatų 4 punkte“;

6.2.4. „18. Nagrinėjant šių Nuostatų nustatyta tvarka pateiktą pranešimą dėl savavališkos statybos, atsakingas Inspekcijos tarnautojas privalo Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ patikrinti (nesant galimybės patikrinti šioje sistemoje – kreiptis į atitinkamą savivaldybės administraciją), ar dėl pranešime nurodytos statybos yra išduotas statybą leidžiantis dokumentas. Jeigu šis dokumentas išduotas, pranešime nurodytos aplinkybės statybvietyje netikrinamos, o pranešimo nagrinėjimas nutraukiamas“;

6.2.5. „19. Pranešimas nenagrinėjamas: 19.1. jei jis neatitinka Nuostatų 10, 11 punktuose keliamų reikalavimų; 19.2. jei jame išdėstytas klausimas nėra susijęs su Pasitikėjimo linijos paskirtimi; [...]; 19.4. Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklių, patvirtintų Inspekcijos viršininko 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. IV-5 „Dėl Asmenų prašymų, skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo Valstybinėje teritorijų planavimo ir statybos inspekcijoje prie Aplinkos ministerijos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Skundų nagrinėjimo taisyklės), ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais (įskaitant pranešimo nenagrinėjimą dėl jo mažareikšmiškumo)“;

6.2.6. „22. Atsakymų pateikimas: 22.2. apie sprendimą nenagrinėti pranešimo šių Nuostatų 19.1–19.3 papunkčiuose įtvirtintais pagrindais asmeniui pranešama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo pateikimo dienos [...]“;

6.2.7. „26. Tiek, kiek pranešimų nagrinėjimo nereglamentuoja šie Nuostatai, juos nagrinėjant taikomi šie teisės aktai (juose nustatyta tvarka): 26.1. Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas; 26.2. Viešojo administravimo įstatymas; 26.3. Skundų nagrinėjimo taisyklės; 26.4. kiti teisės aktai, reglamentuojantys Inspekcijos veiklą.“

Tyrimui reikšminga Seimo kontrolierių darbo praktika

7. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė tyrė Pareiškėjos skundą dėl Trakų rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sietinų su <...> gatvės remontu (tiesimu), ir 2022 m. spalio 27 d. surašė pažymą Nr. 4D-2022/2-360 „Dėl X skundo prieš Trakų rajono savivaldybės administraciją“. Minėto skundo tyrimo metu Seimo kontrolierė kreipėsi į NŽT, kuri informavo:

„Šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte reglamentuota, kad statytojo teisė įgyvendinama, kai statytojas žemės sklypą (teritoriją), kuriame (kurioje) statomas statinys, valdo nuosavybės teise arba valdo ir naudoja kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais; šis reikalavimas netaikomas aplinkos ministro nustatytais atvejais, kai nėra suformuoti žemės sklypai (atnaujinant (modernizuojant) pastatus, atliekant statinio kapitalinį ar paprastąjį remontą ir pan.).

Nuo 2021-11-01 pasikeitus teisiniam reglamentavimui Statybos įstatymo 27 straipsnio 5 dalies 6 punkte numatyta, kad Statybą leidžiančiam dokumentui, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 8 punkte nurodytą dokumentą (27 straipsnio 1 dalies 8 punktą – leidimas tęsti sustabdytą statybą, išskyrus atvejus, kai statyba tęsiama pašalinus savavališkos statybos padarinius), gauti pateikiami šie dokumentai: kai žemės sklype (teritorijoje), kurio nuosavybės teise ar kita valdymo ir naudojimo teise nevaldo statytojas (užsakovas), numatoma vykdyti statybos darbus ir šio įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytais atvejais neprivaloma žemės sklypo, kuriame statomas statinys, valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais; kai statomi inžineriniai tinklai, kuriems statyti teritorijų planavimo dokumentu buvo įformintas suformuotas inžinerinių tinklų koridorius, arba statinius statyti ar rekonstruoti mažesniais negu norminiai atstumais iki gretimo sklypo ribos, taip pat, jeigu kitą žemės sklypą (teritoriją) numatoma laikinai naudoti statybos metu, – sutartis, sutikimas ar susitarimas su šio žemės sklypo (teritorijos) savininku, valdytoju ar servituto nustatymą patvirtinantys dokumentai (statant inžinerinius statinius).

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nustatyti išimties atvejai, kada statytojo teisei įgyvendinti neprivaloma žemės sklypo (teritorijos) valdyti nuosavybės teise arba valdyti ir naudoti kitais Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais pagrindais, yra išvardyti Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ patvirtinimo“ (toliau – Reglamentas), 4 priede:

Naujo statinio statybos atveju: statant geležinkelių infrastruktūros statinius, juos išdėstant geležinkelių apsaugos zonose, kurių dydis nustatytas įstatymų ir kitų teisės aktų; statant statinius valstybiniuose vidaus vandenyse; tiesiant valstybinėje žemėje susisiekimo komunikacijas ar inžinerinius tinklus ir statant jiems funkcionuoti būtinus statinius; statant statinius Lietuvos Respublikos teritoriniuose vandenyse ir tarptautiniuose vandenyse esančiame jos kontinentiniame šelfe, į kurį Lietuva turi išimties teises; statant valstybės sienos apsaugos statinius pasienio zonoje, jei yra parengtas šių statinių teritorijų detalusis planas; statant valstybinėje žemėje nesudėtinguosius poilsio ar sporto paskirties ir įrengiant I ar II grupės nesudėtinguosius plokščiuosius

horizontalius inžinerinius statinius, skirtus daugiabučių namų gyventojų reikmėms; prie daugiabučio namo ar visuomeninės paskirties pastato valstybinėje žemėje įrengiant laiptus, pandusus, keltuvus, liftus ar kitaip keičiant pastato išvaizdą; rezervatų valstybinėje žemėje statant statinius, reikalingus rezervatų steigimo ir veiklos tikslams įgyvendinti. Rekonstruojant šio priedo 1.1–1.8 papunkčiuose išvardintus statinius.

Kai nesuformuoti žemės sklypai (atnaujinant (modernizuojant) pastatus, atliekant statinio kapitalinį ar paprastąjį remontą ir griauinant statinius).

Reglamento 50 punkte įtvirtinta, kad statant valstybinėje žemėje (išskyrus Statybos įstatymo 27 straipsnio 5 dalies 6 punkte nustatytas išimtis) privaloma gauti valstybinės žemės patikėtinio sutikimą, susitarimą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad tik nuo 2021-11-01 pasikeitus Statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkto, 27 straipsnio 5 dalies 6 punkto redakcijai, atsirado prievolė atliekant statinio naują statybą ar kapitalinį remontą, kreiptis į NŽT dėl sutikimo šiems darbams atlikti išdavimo.“

„Taigi, jeigu <...>, Trakų r. sav., kapitalinio remonto darbai atlikti iki 2021-11-01, tai „[...] pagal tuo metu galiojusių teisės aktų nuostatas NŽT sutikimas atlikti susisiekiama komunikacijos kapitalinio remonto darbus valstybinėje žemėje nebuvo reikalingas. Tuo atveju, jei šie statybos darbai buvo atliekami po 2021-11-01, darytina išvada, kad Savivaldybė, atlikdama susisiekiama komunikacijų tiek dėl naujos statybos, tiek dėl kapitalinio remonto darbus valstybinėje žemėje, privalėjo kreiptis į Trakų skyrių dėl sutikimo atlikti šiuos darbus išdavimo.“

Tyrimo išvados

8. Atsižvelgus į skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijos), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 5–6 punktuose, susijusius su Inspekcijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjos skundą Nr. 3D-1310 (kitus kreipimusis), konstatuotina:

8.1. Seimo kontrolieriai, vadovaudamiesi Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi, tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pažymos 5.1 papunktis), tačiau nevertina institucijų priimtų sprendimų teisėtumo ir pagrįstumo, nesprendžia administravimo srities ginčų. Pažymėtina, kad administravimo srities ginčus, vadovaujantis Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, sprendžia administraciniai teismai (pažymos 5.4 papunktis).

8.2. Inspekcijoje 2022-05-13 Pasitikėjimo linija gauti ir užregistruoti pranešimas Nr. PLI-264 ir pranešimas Nr. PLI-263 dėl galimai neteisėtai vykdomų <...>, Lentvario seniūnijoje, (toliau ir citatose vadinama – <...> gatvė) statybos darbų (pažymos 4.2.1, 4.2.2 papunkčiai).

Pranešimai Nr. PLI-263 ir Nr. PLI-264, kaip nurodė Inspekcija, buvo „apjungti ir nagrinėjami bendrai“, nes juos pateikė Pareiškėja ir jos sutuoktinis (pažymos 4.3 papunktis).

Inspekcijoje Pasitikėjimo linija gauti pranešimai nagrinėjami vadovaujantis Nuostatais, kurių 14 punkte (redakcija, galiojusi nuo 2021-07-08 iki 2022-06-15) (pažymos 6.2.3 papunktis) buvo nustatyta, kad pranešimą apie savavališką statybą Inspekcija nagrinėja tuo atveju, kai jis atitinka šių Nuostatų 10 punkte keliamus reikalavimus (teikiant pranešimą apie savavališkas statybas nurodomas konkretus skundžiamas veiksmas, jį pagrindžiančios aplinkybės, statybos adresas ir kt. (pažymos 6.2.2 papunktis)) ir Pasitikėjimo linijos paskirtį, nurodytą Nuostatų 4 punkte (skirta pateikti pranešimus apie savavališkai, neturint statybą leidžiančio dokumento, vykdomą naujų ypatingųjų ir neypatingųjų statinių statybą arba šių statinių rekonstravimą valstybinėje žemėje ir kt. (pažymos 6.2.1 papunktis)). Nuostatų 22.2 papunktis (redakcija, galiojusi nuo 2021-07-08 iki 2022-06-15) reglamentavo, kad apie sprendimą nenagrinėti pranešimo asmeniui pranešama ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo pateikimo dienos (pažymos 6.2.6 papunktis).

Atsižvelgiant į tai, kad Inspekcija Pareiškėjos skundo, pateikto Seimo kontrolieriui, nagrinėjimo metu nepateikė informacijos apie tai, kad pranešimas Nr. PLI-264 ir pranešimas Nr. PLI-

263 neatitiko reikalavimų, nustatytų Nuostatų 10 punkte ir (arba) neatitiko Pasitikėjimo linijos paskirties, nurodytos Nuostatų 4 punkte, į tai, kad Inspekcijos Departamentas per 5 darbo dienas nuo minėtų pranešimų gavimo nepriėmė sprendimo nenagrinti pranešimo Nr. PLI-264 ir pranešimo Nr. PLI-263, darytina išvada, kad Inspekcijos Departamentas iš esmės nagrinėjo pranešimą Nr. PLI-264 ir pranešimą Nr. PLI-263.

8.3. Inspekcijos Departamentas:

8.3.1. atsižvelgdamas į Pareiškėjos prašymą Nr. 3D-1748, kuriame buvo prašoma pateikti Inspekcijos Departamento atsakymą, parengtą atsakant į Pareiškėjos pranešimą Nr. PLI-264 (pažymos 4.2.4 papunktis), 2022-09-02 rašte nurodė, dėl kokių priežasčių pranešimas Nr. PLI-264 ir pranešimas Nr. PLI-263 „buvo susieti“ bei kad atsakymas į juos yra teikiamas 2022-09-02 raštu (pažymos 4.4 papunktis, 4.4.1 papunktis);

8.3.2. išnagrinėjęs Pareiškėjos (jos sutuoktinio) pranešime Nr. PLI-264, pranešime Nr. PLI-263 ir skunde Nr. 3D-1310 keliamus klausimus (toliau visi kartu vadinami – kreipimaisi) (pažymos 4.2.1–4.2.3 papunkčiai) dėl <...> gatvės statybos darbų, 2022-09-02 raštu informavo (pagrįsdamas konkrečių teisės aktų nuostatomis), jog <...> gatvės statybos darbams nereikia rengti nei statinio projekto, nei gauti statybą leidžiančio dokumento, nes teisės aktai nenumato reikalavimo gauti statybą leidžiantį dokumentą II grupės nesudėtingo (inžinierinio) statinio kapitalinio remonto darbams; statybos darbai vykdomi turint Aprašą, todėl Inspekcijos Departamentas neturi pagrindo stabdyti gatvės tiesimo darbus (pažymos 4.4.3, 4.4.5 papunkčiai);

8.3.3. 2022-09-02 rašte dėl skunde Nr. 3D-1310 nurodytos aplinkybės, sietinos su galimu neteisėtu valstybinės žemės naudojimu, nurodė, kad Inspekcijos Departamentas 2022-06-15 raštu Nr. 2D-11026 perdavė pranešimą nagrinėti pagal kompetenciją Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama – NŽT) Trakų skyriui (pažymos 4.4.4 papunktis).

Taisyklių 36 punktas reglamentuoja, kad jei priimant ar priėmus asmens prašymą ar skundą, adresuotą vienai institucijai, paaiškėja, kad prašyme ar skunde nurodyti klausimai yra priskirtini ir kitų institucijų kompetencijai, prašymą ar skundą gavusi institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos persiunčia jo kopiją kitoms institucijoms nagrinėti pagal jų kompetenciją. Kitos institucijos, gavusios persiūtą asmens prašymą ar skundą, jį nagrinėja pagal savo kompetenciją ir atsako asmeniui, pridėdamos atsakymo kopiją prašymą ar skundą persiuntusiai institucijai (pažymos 6.1 papunktis).

Tačiau Seimo kontrolierė atkreipia dėmesį į tai, kad iš Inspekcijos Departamento 2022-06-15 rašto Nr. 2D-11026 turinio matyti, kad Inspekcijos Departamentas į NŽT Trakų skyrių kreipėsi ne dėl galimo neteisėto valstybinės žemės, kurią užima <...> gatvė, naudojimo, o dėl <...>, Lentvario seniūnijoje (pažymos 4.5 papunktis).

Inspekcija Pareiškėjos skundo, pateikto Seimo kontrolieriui, nagrinėjimo metu nepateikė informacijos (dokumentų), įrodančios, jog Inspekcijos Departamentas dėl Pareiškėjos skundo Nr. 3D-1310 aplinkybių, sietinų su galimai neteisėtai naudojamu valstybinės žemės, kurią užima <...> gatvė, sklypu, kreipėsi į NŽT Trakų skyrių, todėl darytina išvada, kad Inspekcijos Departamentas nesivadovavo pirmiau minėtų Taisyklių 36 punkto nuostatomis;

8.3.4. 2022-09-02 rašte (kiek tai susiję su Pareiškėjos skunde Nr. 1D-13250 pateiktu prašymu „ar gausime atsakymą pagal pateiktą raštą“ (pažymos 4.2.5 papunktis)), nurodė priežastis, dėl kurių atsakymas į Pareiškėjos (jos sutuoktinio) Inspekcijos Departamentui pateiktus kreipimusis teikiamas nesilaikant Viešojo administravimo įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų terminų (pažymos 4.4.7 papunktis);

8.3.5. 2022-09-02 rašte nurodė pateikto atsakymo apskundimo tvarką (pažymos 4.4.8 papunktis), kaip tai reglamentuota Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 7 punkte, nustatančiame, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką (pažymos 5.2 papunktis).

8.4. Priežiūros įstatymo 25 straipsnio 1, 2 dalyse nustatyta, kad jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, skundai išnagrinėjami ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos gavimo dienos; minėtas terminas gali būti pratęsimas iki 20 darbo

dienų, apie tai per 5 darbo dienas nuo termino pratęsimo raštu informuojant skundą pateikusį asmenį ir nurodant termino pratęsimo priežastis (pažymos 5.3 papunktis).

Pažymėtina, jog Inspekcijos Departamentas dėl informacijos, reikalingos kreipimusi nagrinėjimui, kreipėsi į Trakų rajono savivaldybės administraciją, kuri prašomą informaciją pateikė 2022-07-21 raštu Nr. AP3E-2512 (pažymos 4.4.2 papunktis). Atsižvelgiant į tai, kad Trakų rajono savivaldybės administracija informaciją Inspekcijos Departamentui pateikė 2022-07-21, bei vadovaujantis Priežiūros įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi, atsakymas Pareiškėjai (jos sutuoktiniui) į kreipimuisi turėjo būti pateiktas per 20 darbo dienų nuo Trakų rajono savivaldybės administracijos informacijos pateikimo, t. y. iki 2022 m. rugpjūčio 19 d. Pastebėtina, kad Inspekcijos Departamentas, vadovaudamasis Priežiūros įstatymo 25 straipsnio 2 dalimi, turėjo teisę, esant objektyvioms aplinkybėms, pratęsti Pareiškėjos (jos sutuoktinio) kreipimusi nagrinėjimo terminą.

Atsižvelgiant į tai, kad Inspekcijos Departamentas atsakymą Pareiškėjai (jos sutuoktiniui) pateikė 2022-09-02 raštu (pažymos 4.4 papunktis), į tai, jog Seimo kontrolieriui nebuvo suteikta informacija (dokumentai), įrodanti, kad Inspekcijos Departamentas teisės aktų nustatyta tvarka pratęsė Pareiškėjos (jos sutuoktinio) kreipimusi nagrinėjimo terminą, darytina išvada, kad Inspekcijos Departamentas Pareiškėjos (jos sutuoktinio) kreipimusi nagrinėjimo metu nesivadovavo Priežiūros įstatymo 25 straipsnio 1, 2 dalies nuostatomis bei nesilaikė nustatytų terminų.

Seimo kontrolierė taip pat atkreipia Inspekcijos dėmesį į tai, kad Inspekcijos Departamentas dėl informacijos, reikalingos Pareiškėjos (jos sutuoktinio) kreipimusi nagrinėjimui į Trakų rajono savivaldybės administraciją kreipėsi 2022-07-07 (pažymos 4.4.2 papunktis), t. y. praėjus daugiau nei 30 darbo dienų nuo kreipimusi gavimo Inspekcijoje (Inspekcijos Departamente).

9. Atsižvelgiant į tai, kad Inspekcijos Departamentas:

9.1. į Trakų rajono savivaldybės administraciją dėl informacijos, reikalingos Pareiškėjos (jos sutuoktinio) kreipimusi nagrinėjimui, kreipėsi 2022-07-07 raštu, t. y. praėjus daugiau nei 30 darbo dienų nuo kreipimusi gavimo Inspekcijoje (Inspekcijos Departamente) (pažymos 8.4 papunktis);

9.2. Pareiškėjos (jos sutuoktinio) kreipimusi nagrinėjimo metu nesivadovavo Priežiūros įstatymo 25 straipsnio 1, 2 dalių nuostatomis bei nesilaikė nustatytų terminų (pažymos 8.4 papunktis);

9.3. teisės aktų nustatyta tvarka neperdavė informacijos, susijusios su galimu neteisėtu valstybinės žemės, kurią užima <...> gatvė, naudojimu, nagrinėti pagal kompetenciją NŽT Trakų skyriui (pažymos 8.3.3 papunktis),

Pareiškėjos skundas dėl Inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjos skundą Nr. 3D-1310 (kitus kreipimuisi) pripažintinas pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

10. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjos skundą Nr. 3D-1310 (kitus kreipimuisi) pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

11. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos viršininkei:

11.1. atkreipti dėmesį į tai, kad Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos pareigūnai:

11.1.1. Pareiškėjos (jos sutuoktinio) kreipimusi nagrinėjimo metu į Trakų rajono savivaldybės administraciją dėl informacijos, reikalingos Pareiškėjos (jos sutuoktinio) kreipimusi nagrinėjimui, kreipėsi 2022-07-07 raštu, t. y. praėjus daugiau nei 30 darbo dienų nuo kreipimusi gavimo (pažymos 8.4, 9.1 papunkčiai);

11.1.2. Pareiškėjos (jos sutuoktinio) kreipimusi nagrinėjimo metu nesivadovavo Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 25 straipsnio 1, 2 dalių nuostatomis bei nesilaikė nustatytų terminų (pažymos 8.4, 9.2 papunkčiai);

11.1.3. 2022-09-02 rašte nurodė klaidinančią informaciją (kiek tai susiję su galimu neteisėtu valstybinės žemės naudojimu) (pažymos 8.3.3, 9.3 papunkčiai);

11.2. imtis veiksmų ir pakartotinai išnagrinėti Pareiškėjos (jos sutuoktinio) pranešime Nr. PLI-264, pranešime Nr. PLI-263 ir skunde Nr. 3D-1310 nurodytas aplinkybes, susijusias su galimu neteisėtu valstybinės žemės, kurią užima <...> gatvė, naudojimu (įvertinant šios pažymos 7 punkte Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pateiktą informaciją) ir pateikti šiuo klausimu Pareiškėjai atsakymą.

Primename, kad Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėją ir Seimo kontrolierę** (Seimo kontrolieriui pateikti informaciją pagrindžiančius dokumentus).

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė